

Ett samlat upphandlingsstöd

Anförande av Kristina Geiger, ställföreträdande generaldirektör
Konkurrensverket, vid Upphandlingsdagarna 30 januari 2014 i Stockholm.

Det talade ordet gäller

Upphandlingsvänner!

(Bild 1: Rubrik för anförandet)

Det är alltid lika trevligt att få träffa er som professionellt arbetar med offentliga upphandlingar. Det är ett stort och viktigt uppdrag ni har. Det är ju ni som omsätter våra gemensamma skattepengar i välfärd och i investeringar som är till nytta och glädje för oss alla.

Det är därför extra trevligt att idag få berätta om hur vi på Konkurrensverket kommer att ta oss an arbetet med att ta över och utveckla ett samlat upphandlingsstöd. Ni är självklart bland våra mest relevanta intressenter och jag hoppas därför att vi ska ha möjlighet till frågor och diskussion.

Konkurrensverket, liksom övriga svenska myndigheter, styrs som ni vet av regeringen. Detta sker främst genom att myndighetens långsiktiga uppdrag anges i dess instruktion, men också genom att de årliga förväntningarna anges i myndighetens regleringsbrev.

Även tidsplanen för det samlade upphandlingsstödet framgår av regeringens beslut. Den ser ut så här:

(Bild 2: Tidplan)

Tidplan

1 januari 2014. Vi har redan tagit över ansvaret för upphandlingsstöd vid innovationsupphandling från Vinnova

1 mars. Kammarkollegiets upphandlingsstöd inordnas i Konkurrensverket

1 juli. De upphandlingsstödjande uppgifterna vid Aktiebolaget Svenska Miljöstyrningsrådet (MSR) avses inordnas i Konkurrensverket 1 juli.

Konkurrensverkets regleringsbrev för 2014 från regeringen innehåller bland annat ett antal mål för det samlade upphandlingsstödet.

(Bild 3: Sex nya mål)

Sex nya mål för upphandlingsstöd

1. Stärka upphandlingens strategiska betydelse
2. Underlätta för små och medelstora företag att delta i upphandling
3. Förebygga korruption och jäv i offentlig upphandling
4. Bidra till hållbar utveckling (miljö & social)
5. Uppmuntra innovationsfrämjande upphandlingen
6. Främja frivillig förbättring av näringslivets och offentliga sektorns miljöarbete (från 1/7-14)

Ett av det samlade upphandlingsstödet viktigaste uppdrag är att bidra till att upphandling lyfts upp på ett mer strategiskt plan bland kommuner och myndigheter. Att i högre grad fokusera på att göra goda affärer för de skattemedel som vi förvaltar förutsätter att vi på ansvarig myndighetsnivå förstår att avsätta tillräckliga resurser för detta fina och viktiga uppdrag.

Inköpen av vår gemensamma välfärd får inte betraktas som en teknisk fråga i skymundan. Jag tror att vi är på god väg att få till ett sådant lyft för frågorna. Viktiga beståndsdelar i det vidare arbetet är bland annat en kontinuerligt förbättrad kunskap om regelverket och att detta i sin tur tillåts få ett avtryck i att de upphandlande myndigheterna utnyttjar de möjligheter som regelverket ger.

Att nuvarande regelverk skulle omöjliggöra effektivt kravställande och istället behöva leda till att fokus bara ligger på lågt pris och låg kvalitet tycker jag är en myt som det är dags att ta död på.

Det samlade upphandlingsstödet kommer att ha som ambition att bidra till att det ställs kloka och proportionerliga krav som är förenliga med lagstiftningen och som det därför går att luta sig emot som upphandlare.

Vi kommer även att ha en ambition att bidra till att upphandlande myndigheter förstår vikten av kontraktsuppföljning och utvärdering av vunna erfarenheter. Även detta handlar till stora delar om resurssättning och prioritering inom den egna kommunens eller myndighetens verksamhet.

(Bild 4: Relation tillsyn – stöd)

Relationen Tillsyn - Stöd

Inom verkets ansvar på upphandlingsområdet ska särskild vikt och prioritet läggas vid tillsynsverksamheten och arbetet med stöd och vägledning.

(Bild 5: Prioriterade uppgifter...)

Prioriterade uppgifter inom tillsyn respektive stöd

- Vidta åtgärder för att öka förutsättningarna för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar.
  - Otillåtna direktupphandlingar ska vara i fokus, och särskild vikt ska läggas vid talan om upphandlingsskadeavgift.
  - Stöd, information och vägledning om offentlig upphandling, inklusive innovationsupphandling, miljöhänsyn och sociala hänsyn ska koncentreras, förbättras och förstärkas.
-

(Bild 6: KKV:s återrapportering...)

Återrapportering till regeringen

- I vilken omfattning målgrupperna har använt sig av upphandlingsstödet
  - Resultatet av det upphandlingsstödjande arbetet
  - Arbete för elektroniska inköpsprocesser och standardisering
  - Hur de mindre leverantörernas perspektiv har integrerats i myndighetens arbete.
-

(Bild 7: Rapportering 1 oktober 1/2)

Rapportering 1/10 2014 om upphandlingsstödet (1/2)

1. Hur vi arbetat med inordnandet av metodstöd m.m. inom områdena innovation, hållbarhet (miljö och sociala hänsyn), underlätta för SME i upphandling samt upphandlingsjuridik och ekonomi
2. Visa på åtgärder för att hantera uppdrag angående MSR och beskriva arbetet med att vidareutveckla kriterieutvecklingen för miljökrav i offentlig upphandling.

(Bild 8: Rapportering 1 oktober 2/2)

Rapportering 1/10 2014 om upphandlingsstödet (2/2)

3. Särskild handlingsplan för samarbetet med Vinnova med målsättningen att verka för mer innovationsupphandling
4. Presentera förslag till hur upphandlingsstödet kan utvecklas, förbättras och förstärkas samt hur stödet kan synliggöras och tydliggöras.

2014 är för Konkurrensverket på många sätt inordnandets år då vi tar över de existerande upphandlingsstödjande funktionerna från Vinnova, Kammarkollegiet

och MSR och riggar en organisation som kan erbjuda ett samlat och mer slagkraftigt upphandlingsstöd.

Regeringen har, som många säkert känner till, dessutom utlovat att ytterligare 35 miljoner kronor ska gå till Konkurrensverket från och med år 2015 för att ytterligare stärka den upphandlingsstödjande verksamheten. De närmare anvisningarna om vad dessa medel ska användas till är ännu inte kända. Fokus för anförandet idag är därför år 2014.

Regeringens beslut innebär stora förändringar både för Konkurrensverkets struktur och för det framtida arbetet. Tillsynsrollen enligt både konkurrens- och upphandlingslagarna kommer på många sätt att även fortsatt vara myndighetens ryggrad. Samtidigt ska vi nu finna former för att, i enlighet med vårt regleringsbrev, arbeta på ett sådant sätt att både tillsyn och stöd har högsta prioritet inom upphandlingsområdet.

Hur förhåller sig då detta till myndighetens tidigare inriktning? Att vi tidigare varit mer styrda åt tillsyn än stöd är tydligt för de flesta. Trots det vet väl många också att vi sedan länge valt att även arbeta med stödjande uppgifter för att tydliggöra vår syn på såväl rättsliga som ekonomiska aspekter på upphandling och närliggande frågor. Ett exempel från 2013 är vår rapport om osund konkurrens vid offentlig upphandling.

Många har ställt frågan hur vi på ett för olika intressentgrupper trovärdigt sätt kommer att hålla isär de två benen Tillsyn och Stöd. Det är en viktig fråga. Myndighetens trovärdighet är något som jag värnar om.

(Bild 9: Trovärdighet och förtroende)

Trovärdighet och förtroende

- Många ställer frågor
- Nollmätning genomförs
- Ny organisation

Med anledning av dessa frågor har jag tre, i mitt tycke, viktiga kommentarer:

- Statistiken talar för att upphandlare generellt sett inte dragit sig för att kontakta Konkurrensverket av rädsla för eventuella tillsynsåtgärder.

Under förra året hanterade Konkurrensverket cirka 7 000 förfrågningar om upphandling, vilket var mer än dubbelt så många som hanterades av Kammarkollegiets upphandlingsstöd och Miljöstyrningsrådet tillsammans.

- Vi ligger just nu i startgroparna för att utföra en gedigen nollmätning av olika intressentgruppers förväntningar och behov av upphandlingsstöd.

Vi kommer under februari/mars kontakta upp emot 1 500 offentliga beslutsfattare, upphandlingschefer, upphandlare och leverantörer. Avsikten är att låta utfallet av denna undersökning ligga till grund för våra prioriteringar bland upphandlingsstödjande insatser.

- Konkurrensverkets organisation har riggats för att skapa största möjliga tydlighet i ansvarsfördelningen mellan Tillsyn och Stöd.

Ansvar för att utföra vårt stöduppdrag, på ett för alla intressenters räkning optimalt sätt, kommer att ligga på chefen för Stödavdelningen,

som till sin hjälp har tre underordnade enhetschefer. Dessa personer kommer inte att arbeta med tillsynsfrågor över huvud taget. Det motsatta gäller för chefsstrukturen på Tillsynsavdelningen.

Samtidigt är jag övertygad om att de två benen i organisationen bör och ska kunna inspirera och berika varandra med kunskap och insikter. Ett stort antal tillsynsinstatser avseende en specifik sakfråga kommer till exempel att kunna ge inspiration till stödinsatser för att minska förekomsten av missuppfattningar och i sin tur till färre tillsynsärenden.

Och på motsvarande sätt tvärtom: När vi kan notera behov på stödsidan av att kunna peka på praxis och domstolsbedömningar för att kunna ge stöd, så kan det området prioriteras upp på tillsynssidan.

När vi nu samlar upphandlingsstödet hos Konkurrensverket skapar vi en möjlighet att ta oss an och ge konkret och användbar vägledning även vad gäller de riktigt svåra upphandlingsrättsliga frågorna inom en rad områden och om hur dessa olika mål förhåller sig till varandra.

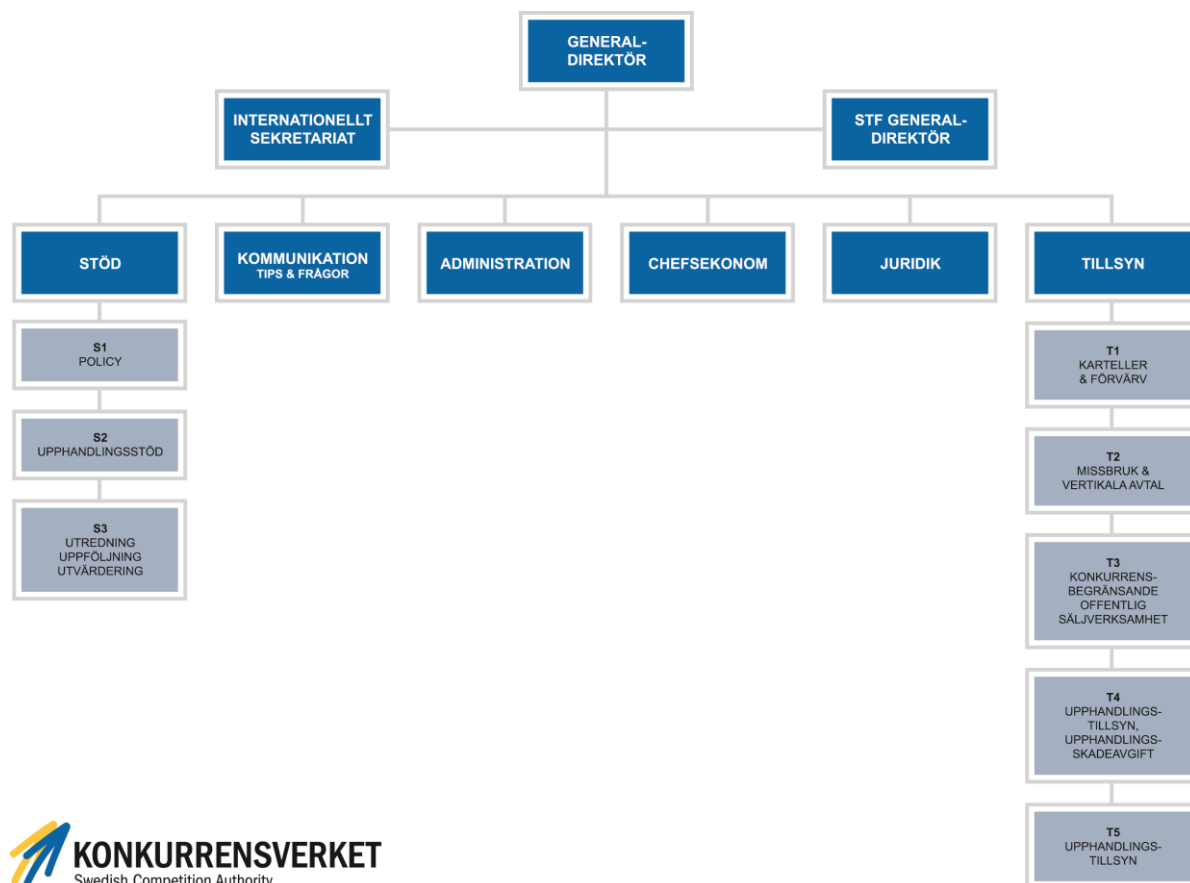
Ambitionen är att fler ska uppleva att upphandlingslagstiftningen är mer som en verktyglåda och mindre som en hinderbana.

Sedan årsskiftet har vi en helt ny organisation på Konkurrensverket. Den har förverkligats på kort tid under hösten, och jag är mycket nöjd med att vi har fått ihop en, i mitt tycke, oerhört kompetent grupp av avdelnings- och enhetschefer.

Så här ser organisationen ut numera.

(Bild 10: organisationschema)

Som ni ser så är det i huvudsak två ben det hela vilar på: Tillsyn och Stöd.

Stöd-avdelningen kommer att ledas av Ylva Mannervik som tidigare bland annat arbetat som upphandlingschef inom regeringskansliet. På denna avdelning kommer det att vara tre enheter:

Enheten för policy (S1) kommer att ledas av Annie Stålberg som närmast kommer från Miljöstyrningsrådet.

Enheten för upphandlingsstöd (S2) som ska ledas av Björn Bergström, som fram tills nu arbetar på Riksbanken som upphandlingsansvarig och dessutom är ordförande i SOI, föreningen Sveriges Offentliga Upphandlare.

Och enheten för utredning, uppföljning och utvärdering (S3) som leds av Johan Hedelin från Konkurrensverket.

En nyinrättad kommunikationsavdelning kommer att ledas av Ola Billger, erfaren journalist som närmast arbetat på Svenska Dagbladet. Kommunikation i olika

former kommer att spela stor roll när olika stödjande verksamheter ska genomföras.

Vi har nu, sedan det första regeringsbeskedet i september förra året, hunnit lära känna våra blivande kollegor från Kammarkollegiets upphandlingsstöd och Miljöstyrningsrådet, MSR. Även om det fortfarande kvarstår mycket integrationsarbete finns det en påtagligt positiv förväntan hos alla involverade inför det vi tillsammans har fått regeringens förtroende att genomföra. En slags nybyggaranda, där många allt tydligare börjar ana konturerna av ett svenskt upphandlingsstöd i världsklass!

Jag ser fram emot en fortsatt dialog med er alla i dessa och andra gemensamma frågor.

Tack för uppmärksamheten!

(Bild 11: "www.Konkurrensverket.se")

www.konkurrensverket.se